

ČERNÁ

časopis

po několika číslech loňského Klondike Nuggetu tu pro Vás máme nový oddílový časopis.

Jak často bude vycházet, to se teprve uvidí, určitě však přivítáme jakoukoliv pomoc při jeho přípravě.

A teď k hlavnímu tématu tohoto čísla:

SIHASATA BRNO
č. 1
BŘEZEN 196

NOHA

Tábor

Většina z Vás už ví, že letošní tábor budetročku jiný, než ty předchozí. Zatímco během školního roku cestujeme po hracím plánu a šteme o dobrodružstvích, které prožili jiní, v červenci nás čeká skutečný puťák k Soví jeskyni v Labských pískovcích.

Naše expedice bude trvat přibližně deset dnů, pak se vrátíme do starého známého Brťoví, kde zbytek tábora prožijeme pod týpký.

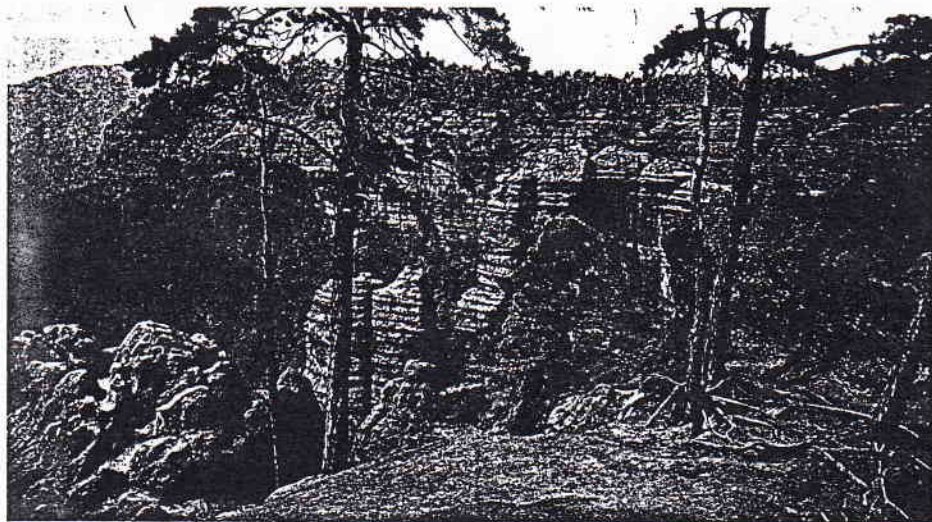
Takže shéňějte výbavu a mažte pod koleny, letošní tábor začíná už 7. července!

...Když se podíváte na mapu Československa, pedneu Vém do pší dva výběžky na severu Čech, Frýdlantský a Šluknovský. Šluknovský je nejněvernějším cípem naší republiky, leží přesně na jedenapadesátě rovnoběžce. A právě tam v těch odlehlých končinách se skrývá podivuhodný kraj, který není méně zajímavý než severské země. Je jen jiný. Uvidíte v něm pískovcové skalní stěny, věže, rokle, soutěsky. Smrky a borovice jsou tam stále ještě nádherně zelené, plné voňavé mízy.

V tomhle bludišti pískovcových skal je kdesi skryta Soví jeskyně. Kdo tu jeskyni najde, získá zvláštní schopnosti. Bude rozumět lesním zvířátkům, ptákům, stromům i květinám.

LABSKÉ PÍSKOVCE

Chráněná krajinná oblast

Určitě nejsevernější a možná i nejkrásnější chráněná oblast! Leží jen nedaleko vlaku, autobusu, dokonce říční kodi tam můžeš připlout, a přesto se můžeš při hrách ztratit přátelům ve skalách a roklích tak, že tě budou dlouho hledat, marně po lesích pískat. Možná, že je najdeš až večer, ležící pod převisem, aby tam strávili noc z doby kamenné. Tomu kraji se říká asi dvě stě let také České Svycarsko nebo Jelfichovické a Děčinské stěny. Stěny, skály, věže, rokle, římsy, brány – všechno z pískovce, ze staré mořské desky několik set metrů tlusté, kterou už od druhohor pomalu a důkladně roztrvávají vody do nejpodivuhodnějšího skalního bludiště v Československu. Nani barvy, kterou by pískovec nemohl mít! Od zářivé bílé po zčernalou Jelfichovická zeleň mechem pokrytých skal, skály žluté, rudé, fialové. Čím hlouběji jdeš k severovýchodu, tím opuštenější je ten kraj. Tato část říkáji tremповé také Zadní země, snad proto, že údolí a rokle tam vedou do cizí, saské země, také vody odtekají do ciziny neschudným hraničním kaňonem.

Budeš-li chodit labskými pískovci liše a opatrně, uvěďš, tam zvířata a ptáky, na které jinde stěží narazíš. Při usměšně o časných větikoncích pod skalami Ružové zahrady vysoko nad Prýskytickým dolem uslyšíš blízko volat dvě suvky. Syc rouvisy houka jarní Imou jako lesní vláčec pu pu pu pu. A obrátí-li se vítr, přinese k lvevu spacimu pylí i hlásek malinke jako vrábec velké sovy kulíška nejmenšaha. Nebyť větikoncůr noci, někdy by ses nedozváběl, že tady žije. Žijí tady

i obrovští pláci, černí čápi. Za jilňní mhy se před tebou těžce zvednou z břehu Křínice a musí dlouho letět úzkým údolím, než stačí nabrat výšku. Nejkrásnější jsou ale čapí lávky na úzké skalní římsce vysoko nad Malým Kozím dolem. Ptáci se odtud rozhlížeji po čtených roklích a lesích a přisikují dlouhé prsty do jamného písku. Vyhniždili nedaleko na obrovském buku. Jakmile tě spafní, vznese se celá čapí rodina nad lesnatou hlubinu a šest čápů vážně a nehnuté krouží nad strmou roklí. To jinde neuvídíš. Krásná je noční zábava s plchy. S plchem velkým, podobným šedé veverce i s pestřým a vzácným plchem zahradním. Piši milují skály a v tremповých převiscích najdou občas něco k snědku. Nesch před usnulim pod skalou sušenku na nahnuté plechovce. Plich v noci přijde jako duch, vezme sušenku, zvrhne plechovku, lekne se, probudí tě. Brzy se ale vrátí a brzy si i zvykne na světlo tvoji baterky. Plich zahradní – duch Zadní země, měl by být ve znaku CHKO Labské pískovce.

Za ranního šera pochodují někdy kolem lvevu vychladlého ohniště divoká prasata. Furi, ale nebojí se, jen tě ostrážile pozorují, nohy se jim rychle kmítají. Černí kančí i prulovaná prasátka. Ani ty se nebojí, nic li neudělají. Radi se koupou v lemnych tůňch na dnech roklí, v bažině na Ponové louce. Spousty jelenu. Koncein záň sa jejich letem ozývají rokle i hrany skal při saské hranici. Tam můžeš narazit i na čerstvou rysi stopu, naposled byla spatřena před několika lety. Nezapomeň na mravokoly! V suchlem

písku pod skalními převisy mají desetlístce jamek. Larvy kov mravence, hodiny je můžeš pozorovat. Vydej se do roklí Jelfichovických stěn. Chod liše a tajně, na oheň dej nesmírný pozor, vody je tam málo, tě-

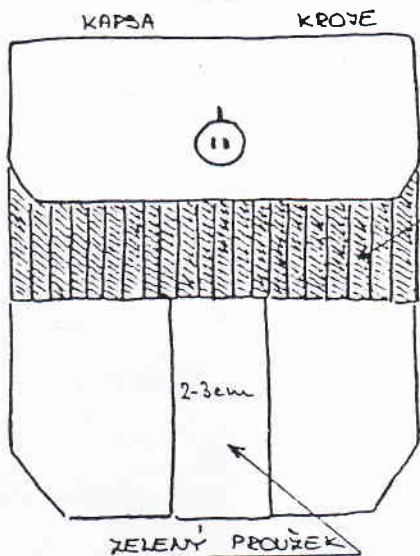
měš žádná, a borové lesy v létě suché. Oheň musíš mít na skále nebo na písčité a hedvábné jehličí vjemu-lovce musí být dodatek odmeleno.
RNDr. Miloslav Nevřivý
Foto Milada Einhornová

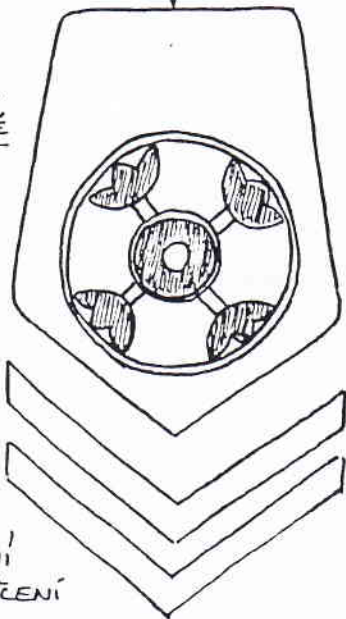
SLIČOVÝ OZNAK

Ramenní šev rukávy - LEVÝ RUKÁV
DOMOVENKA

PAVĚZA

FUNKČNÍ OZNAČENÍ

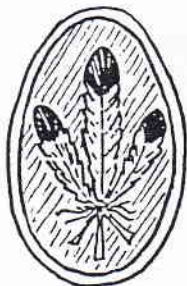
NAD PRAVOU KAPSOU

STOPA

OSTRAŽITOST

TŘI ORLÍ PERA
- PRAVÝ RUKÁV

25. června 1876. Datum, které už tolikrát prošlo stránkami tisku a vždy zrychlilo tep těch, kteří sympatizují s původními obyvateli severoamerického kontinentu. Ano, poslední velké vítězství prérijních Indiánů nad Dlouhými nohama, modrokobátníky, jak Indiáni americkou armádu nazývali.

Ta slavná bitva u Little Bighornu, kde spojenci kmeny Siouxů a Šajenů rozdrtily elitu tehdejší americké jízdy - 7. kavalérie vedenou generálem Custerem, však byla jen posledním záchvěvem někdejší indiánské slávy. Byla typickou labutí písní volného života svobodných kmenů na Velkých pláních, oním Pyrrhovým vítězstvím, po kterém už následoval jenom úpadek. Neúspěšný chod dějin a tlak silnější technické civilizace odsoudil už navždy romantiku života hrdých pánů prerie, aby oživala už jen na stránkách knih nebo na stříbrném plátně.

O této bitvě už byly popsány tuny papíru. Vždyť jenom kniha "Custer Lives!", která je vznamem prací zabývajících se touto bitvou, obsahuje neuvěřitelných 3.114 titulů! A toto číslo už bylo samozřejmě překonáno. Stále se objevují nové teorie a hypotézy, snaží se objasnit příčiny drtivé porážky Američanů a jelikož tato událost bude stále lákat další badatele, určitě se dočkáme dalších pokusů o správný výklad.

I když to bylo pro většinu zájemců o indiánskou historii mlácením prázdné slámy, přece jen chceme v našem časopise krátkým zopakováním heroickou bitvu přiblížit těm mladším, kteří do této tematiky leprve vnikají a zároveň vzdát hold těm, kteří statečně bránili svou zem.

Něprve si alespoň zhruba přibližme dobu, která vlastní bitvě předcházela. Když skončila občanská válka mezi státy Unie a Konfederace, vyvstala potřeba kolonizovat území na západ od řek Mississippi a Missouri, neboť vzrůstající počet bílých osadníků toužil po vlastní půdě na západě.

Tato expanze do indiánských lovišť vyvolala pochopitelný odpor Indiánů, kteří zoufale bránili svá loviště. Proto byla vláda nucena uzavřít roku 1868 v pevnosti Laramie smlouvu s prérijními kmeny, v níž Indiánům zaručila nedotknutelnost jejich území. Smlouvou však běloši horkotěčko dodržovali jen do roku 1874, kdy bylo v Černých horách objeveno zlato. I když se armáda zprvu snažila zahnat zlatokopy zpět, byl to marný pokus. Paradoxem je, že území ochránil Indiány před náporem bělochů byl pověřen právě George A. Custer.

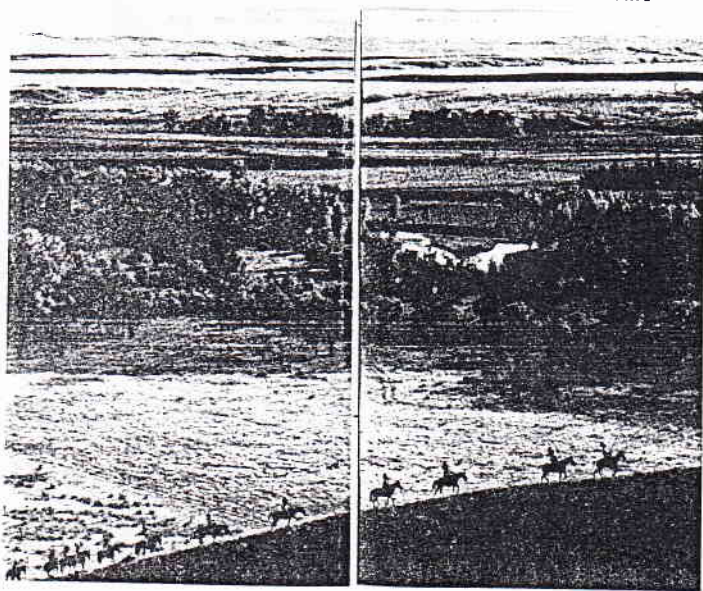
Siouxové, pro něž Černé hory byly posvátné, na protest opustili vymezené území rezervace v Dakotě a Wyomingu a spolu se sprátenými Šajeny odepřeli bělochům poslušnost. Vláda vydala prohlášení, že Indiáni, kteří se do 31. ledna 1876 nevrátí na vykázané území, budou považováni za nepřátele Spojených států.

Když Indiáni, vedeni slavnými válečnými náčelníky, neuposlechli, vyslala proti nim vláda tři armádní sbory, které měly za úkol sevřít Indiány ze tří stran do kleští. Generál Sheridan vypracoval plán operace, podle níž vyráží na jaře z pevnosti Fetterman 1.100 mužů pod vedením generála Croka. Ti svedli 17. června bitvu u Rosebudu s 1.500 bojovníky oglalského náčelníka Šileného koně. Crook byl nucen ustoupit, což částečně narušilo plánovanou operaci.

Z pevnosti Ellis vyráží 17. března armáda vedená plukovníkem Gibbonem a pevnost Abrahám Lincoln opouští armáda generála Terryho. Její součástí je i 7. kavalérie.

7. června se Gibbon setká s Terryem a doplňuje zásoby u parníku Daleký západ ("Far West"). Nemají ponětí o Crookově ústupu a tak předpokládají, že Crook napadne povstalce z jihu. Gibbon se na ně má oborit ze severu a Terry z východu. Nepředpokládalo se, že by se

Pohled na krajinu, kde se odehrávala bitva

Bitva na Little

Bighornu

Siouxové stáli na západ, neboť tam bylo území nepřátelských Vran. Custer dostává pokyny, aby svou jízdu vyrazil před hlavním vojem.

Nyní dochází k osudné chybě. 10. června dává Custer pokyn, aby major Reno prozkoumal povodí Prašné řeky a území eký jazyka (Tongue River) až k jejímu soutoku s Yellowstone. Z nepochopitelného důvodu se major Reno přidál ještě u povodí Rosebud a jeho vraní zvědové narazili 21. června na říčce Little Bighorn na siouxský tábor. Reno nahlásil Terrymu, že se v táboře nachází sotva tisíc indiánských bojovníků.

Terry rozhodl, že postoupí s pécholou a dělostřelctvem k ústí řeky a zautočod severu. Custerovi nařídil, aby s jízdu vpadl Indiánům do zad. Nevíme přesně, z jakých pobudů Custer neuposlechl generálův rozkaz a nevěkal přechodu zbylé armády. Zřejmě že etradostivosti vydal rozkaz utob uá nylbaf am i varování vraních a arkanzkých svadu, kteří hlásili, že nepřítel je dáleko silněji, než byl původní odhad.

KOČOVNÝ ZPŮSOB ŽIVOTA

Svoji jednotku o síle cca 500 mužů rozdělil na tři části. Sám si ponechal pět setnin pro hlavní úder, tři setniny pod kapitánem Benteenem poslal prohledat pahorky po levém křídle a tři setniny dostal na povel major Reno. Ten jako vábníčka vyvolal první střet s Indiány, zatímco Custer se snažil se svými 225 muži obkličít Indiány ze severu a zamezit jim případný ústup.

Major Reno však byl odražen a zaháněn na protější břeh, kde se musel zakopat. To ještě netušil, že indiánské síly ve skutečnosti dosahují třiaž pět tisíc bojovníků. Při první sarváce ztratil major Reno tři muže - černošského tlumočnicka Dormana, zvěda Reynoldse a Custerova oblíbence - arikarského zvěda Krvačeho nože. Ten stál zrovna vedle majora, když mu kulka rozřízla lebku a krev potřísnila Renův obličej.

Zato ústup za říčku byl tragičtější. Padli tři důstojníci a dvacet devět vojáků. Ve zmatku zůstalo v křoviskách na levém břehu šestnáct vojáků. Oddíl majora Rena by zřejmě dlouho neodolal soustředěnému útoku, ale našťastí jako posila dorazil kapitán Benteen se svými lidmi. Společně se jim podařilo ubránit a zůstat zakopání až do odchodu indiánských bojovníků.

Výstroj kavaléristů nebyla valná. Jejich karabiny "springfield" nepatřily k tomu nejlepšímu, co mohla vojenská technika poskytnout. Ačkoliv mnozí Indiáni byli vyzbrojeni primitivně válečnými palicemi, luky a oštěpy, případně starými perkusními ručnicemi (nesmíme zapomenout, že řada z nich nikdy neviděla belocha), přesto dost Indiánů mělo opakovačky kvalitnější než armáda, tj. moderní winchestrovky, sharpsky a henryovky. Celko-

vé ztráty Benteena a Rena činily 42 mužů plus 52 zraněných.

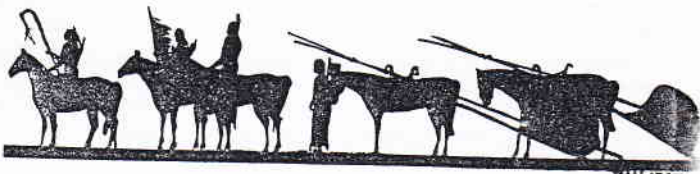
Osud generála Custer a jeho mužů zůstané zřejmě navždy zahalen tajemstvím, protože padli do jednoho a svědčící Indiáni, která bčičosi dávali dlouho po bitvě pracně dohromady, nemusela mít vždy průkaznou hodnotu, neboť Indiáni ze strachu před možným postihem mohli mluvit tendenčně. Jisté tedy je, že chloubá armády, hrdina z bojů proti Konfederaci ve válce Severu proti Jihu, skončil bičně se svými lidmi na pahorku nad říčkou Little Bighorn, aniž se dočkal naplnění svých životních cílů.

Jak již jsme na začátku předeslali, nepřineslo toto vítězství Indiánům žádný užitek. Hned druhého dne se rozdělili na menší skupiny a odcháli před blížící se armádou, proti níž neměli nejmenší šanci.

Ještě na závěr dodáme, že název proslulé říčky Little Bighorn je překlad z původního vraného názvu, znamenajícího značný výskyt dlouhohřbých horských koz. Vítězství Siouxové nazývali tento vodní tok Masná tráva.

Stáří Siouxové sedávali po večerech uprostřed tábora v "červeném poradním týpi" a filozofovali. Mluvili o tom, že ze čtyř důležitých věcí, které člověk potřebuje k životu, nejdůležitější je jídlo. Nemohli mluvit jinak. Jejich existence závisela na hlavním zdroji potravy a ostatních materiálních potřeb - na bizonech. A poněvadž tato velká zvířata putovala po pláních, bylo pro Siouxy jediným možným způsobem života kočování. Všechno, co Siouxové dělali, mělo nějaký vztah k bizonům. Bizoni doslova formovali jejich myšlení.

Své tábory Siouxové většinou rozbíjeli v blízkosti poměrně velkých bizoních stád. Pokud měli dostatek masa a caché (stabilních zásobáren vyhloubených v zemi) plně zásob, mohli se celé týdny nebo i několik měsíců zdržovat na jednom místě; samo o sobě však takové dlouhodobé táboření nemělo žádný smysl. Naopak, indiánské hospodářství vyžadovalo častou změnu místa pobytu. Taková byla i jejich kultura - kultura kočovného způsobu života. Přenosná kožená týpi, vleký, kožené vaky, proutěné lenošky, které se daly srolovat do

malých balíčků, kolébky pro děti uzpůsobené k snadnému přenášení - to všechno ukazuje, jakou důležitou roli hrála v siouxské materiální kultuře pohyblivost. Siouxové neměli nic, co by nemohly přenášet osoby, nebo co by se nedalo naložit na hřbety psů či koní a na vleký. Jídlo a oděv ukládali buď do měkkých kožených vaků nebo vázali do ranců.

Siouxové neužívali keramiky. Jídlo vařili jednoduše tak, že do bizoních žaludků naplněných vodou a zavěšených na čtyřech vidlicích vkládali rozpálené kameny. Vodu přenášeli v kožených vacích uvázaných na silných holfích. K drcení ovoce a sušených plodů, semen a masa užívaly ženy kamenné paličky a hmoždíře nebo dřevěné palice s kamennou hlavicí; celá souprava nevážila ani pět kilogramů. Siouxové nepěstovali žádnou zeleninu ani obilí a, na rozdíl od sousedních nepřátelských Vran, ani tabák. Pravda, užívali jistá "nepohyblivá" zařízení - malé vlgvamy z kůry, v nichž

Podmínka stopy 3.

22. Má znalosti o některé
indiánské bitvě

mohli zničit týpí nebo jiný majetek. Také konec karavany chránili zvědoové.

Podle uvážení vůdců se během dne dělaly přestávky. Bez ohledu na to, kolik bylo po ruce koní, hodně lidí cestovalo pěšky. Vymezoval se potřebný čas na úpravu nákladů, na odpočinek a na jídlo. Průměrný denní pochod byl dlouhý dvacet pět mil. V případě nutnosti dokázaly Indiánské tlupy urazit za den i více než padesát mil.

Tábořiště vybírali wakičonzové. Když dorazili na vhodné místo, vůdcové obřadně vykourili dýmku a prostřednictvím hlasatele dali lidem pokyn, aby rozbili tábor. Ženy stavěly týpí tam, kde se rodina v pochodovém proudu právě zastavila. Každé týpí bylo obráceno vchodem k východu.

Wakičonzové hledali místa, kde byl dostatek vody, dříví, pastva pro koně, ochrana před větrem a bezpečí před nepřítelem. Většinou to byly rovné zalesněné nížiny podél řek, lemované skalami nebo kopci. Zimní vesnice si s oblibou stavěli v lesnatých Černých horách (Black Hills). Siouxové byli kdysi lesními Indiány. Když přešli na pláň, staly se Černé hory jejich novým domovem. Jednou za rok však tábořili na výše položených místech či rovinách a týpí stavěli do velkého kruhu, otevřeného směrem k východu. Tam pořádali Tanec slunce.

S výjimkou letního tábora Tanec slunce, kdy týpí tvořila pečlivý kruh, byla vesnice neformálním shlukem příbytků, umístěných vedle sebe podle rodinných vztahů, podle polohy v minulé vesnici a podle charakteru krajiny. Příbuzní dbali na to, aby bydlili vedle sebe. Když vznikla nová domácnost, její členové si mohli svůj nový příbytek postavit, kde chtěli. Obvykle si mladý manželský pár stavěl týpí v blízkosti obydlí rodičů jednoho z nich. Ovšem, na způsob stěhování tábora neměl takový přírůstek téměř žádný vliv. Stejně tak stromy či jiné přírodní překážky, i když nedovolovaly postavit řádný kruhový tábor, nikterak nenarušovaly plynulost pochodu a pořádek, v jakém se vesnice pohybovala.

Jak jste si výše mohli přečíst, stěhování tábora, ani jeho uspořádání nebyly věcí náhody, ale činností s přesně stanovenými pravidly. V táboře vládí řád a pořádek, kterému se všichni dobrovolně podřizovali. Takže, až přijete vyjedete ven se svými týpími, doufám, že i vy budete zachovávat tato staletá pravidla.

některé rodiny přebývaly za jarních dešťů, aby jim nezpuchřela týpí, a caché na semena, sušené ovoce a jiné plody - to však jejich uživatelé v žádném případě nevázalo k jednomu místu. V dobře krytých caché vydržely potraviny po celé měsíce a pokud bylo třeba, majitelé si pro ně mohli kdykoli zajet.

To, že Siouxové kočovali po pláních neznamenalo, že by neměli žádný vztah k rodné zemi. Oblíbili si některá místa, kde pořádali Tanec slunce, kde si stavěli vesnice na zimu. Indiáni na ně s nostalgií vzpomínali, a když se tam vraceli, připadalo jim to, jako by se vraceli domů. Nicméně, Siouxové byli lidé plní nepokoje. Milovali vzrušující cestování, rádi poznávali a zažívali nové věci, neustále hledali bezpečí před nepřítelem. Je pochopitelné, proč při způsobu života, který vedli, tolik milovali změnu; vždyť ve všem, co dělali, úspěch závisel na pohybu vpřed.

Stěhování tábora byla záležitost, která vyžadovala koordinovanou činnost celé komunity. O tom, kudy a kam se půjde, rozhodovali načové, civilní představitelé kmene. Wakičonzové (Ti, co rozhodují) oficiálně vedli pochodový proud a vybírali některý z válečných spolků, který za pochodu musel držet strážní službu.

Na pokyn wakičonzů vzburcoval hlasatel celý tábor. Rodiny začaly strhávat týpí a nakládat majetek na vleky a na koně. Za patnáct minut se mohla celá vesnice vydat na cestu. Způsob cestování nebyl nahodilý. Každá rodina měla v průvodu více méně pevné místo. Ti kteří tábořili nejbližše směru pochodu, vyráželi první.

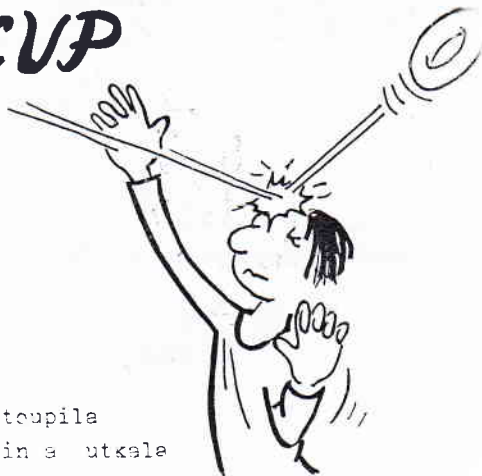
Pochod měl rovněž svůj pevný řád. Daleko vpředu, rozptýleni do stran, jeli tři nebo čtyři zvědoové. V čele hlavního voje šli wakičonzové, kteří oficiálně nesli oheň. Na boky a týl dohlížela strážní služba. Dbala na to, aby lidé zachovávali kázeň. Nikdo nesměl předejít wakičonzy, vydat se na lov nebo zaostávat za ostatními. Trestry za neposlušnost byly přísné. Pokud by někdo svévolně opustil pochodový úvar, mohl být mrskán, akičitové mu

NESSUNO CUP

Letoční turnaj v ringu „Nessuno cup“ se konal 24. února ve Vsetíně. Z našeho oddílu se jej zúčastnili Art, Auca, Baghi, Chrostík, Phaea, Puric, Roan, Wayca a jako host Maťa. Soutěžilo osm družstev, vždy po 4 - 5 hráčích v poli.

Po počátečních nesrovnalostech s pravidly / u nás v Brně by některé neměly šanci / a trošce nervozity postoupila obě naše družstva ze základních skupin a utkala se v boji o finále.

Že jsme nakonec skončili na druhém a čtvrtém místě už víte, i když pohár nás o kusěk minul, tak ostudu jsme si určitě neudělali. Snad za rok přijedeme ve větším počtu.

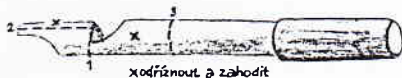
POD POKLIČKOU

- » Kde čestane v březnu hobla? A v dubnu?
25. 3. Chrostík	18	10. 4. Silva	14
28. 3. Auca	17	17. 4. Vojšta a Dan	11
30. 3. Svižník	15	18. 4. Chite	12
		24. 4. Art	25
		28. 4. Wayca	17
- » V březnu mají generální úklid klubovny na sterost Bizeni.
- » Boževní za měsíc únor vyhrál Jirka. Účastnili se pouze kluci, Divočky boževní neodvezdaly.
- » V celoroční hře je zatím na prvním místě Alvi, těsně za ním Wayca. Na cestu ještě nevyrazila Džawi, to je teda ostuda. Džawi už taky dlouho nebyla vidět na žádných oddílových výpravě!
- » Nezapomeňte! V sobotu 23. 3. je družinová výprava a 4. - 8. 4. nás čekají Velikonoce. Pojedeme pravděpodobně do Police nad Metují, která leží kousek od Adršpachu a Broumovských stěn.
- » Ještě pořád sbíráme nováčky, kluky i holky.
- » Dopletek 20,-Kč do oddílové pokladny česud nezaplatili: Chrostík, Wayca, Phaea, Svižník, Alvi, Chite, Džawi /22/. Jde o doplacení úhrnové běžecké výpravy. Omlouvám se, Alvi má platit jen 10,-Kč.

Píšťalka

Dokážeš si v nouzi píšťalku vyřezat? Nauč se to. Na jaře, kdy je ve stromech nejvíce mizy, to jde nejlépe.

Z jeřábu si uřízni větvičku o něco silnější než tužka, s rovným úsekem bez suků dlouhým asi sedm až deset centimetrů. Na konci větvičku zarovnej a z jedné strany ji seřizni, aby dobře padla do pusy. Z druhé strany asi centimetr od kraje vyřízni

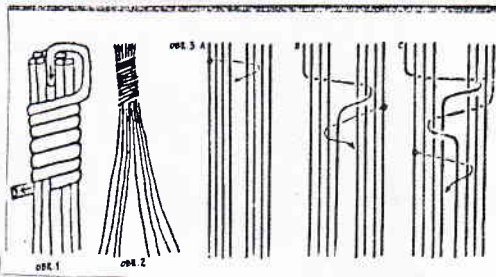

jedním rovným a jedním šikmým řezem zářez hluboký téměř doprostřed větvičky. Ještě dál, asi šest až sedm centimetrů od kraje, dvěma zářezy vedenými těsně vedle sebe nařizni kůru a sloupni úzký prstýnek. A teď nastane nejobtížnější operace — stažení kůry. Celou píšťalku namoč ve vodě a opatrně ji naufuje stříenkou nože. Naufukaný konec uchop do jedné a zbytek větvičky do druhé ruky, opatrně zakruť a táhni od sebe. Kůra se zářezy musí povolit a sesmeknout se pěkně vecku a nepoškozená. Polož si ji stranou, z holé části rovně odřízni nařiznutý konco-

vý dílek a zbytek zarovnej. Z tohoto malého odřiznutého dílku opatrně odloupni tenký plátek přesně proti seřiznutí pro pusu a dílek zastrč zpět na jeho místo do duté kůry. Kůru i s dílkem nasad asi centimetr na holý konec větvičky a píšťalka je hotova.

Pokud nepíská, vytáhni malý dílek a seřizni jej víc, aby se zvětšil otvor, který je do píšťalky fouká, nebo posuň dutou kůru víc ze sloupnuté větvičky. Kůra časem seschne a píšťalka je k nepotřebě, ale pokud ji nahradíš trubičkou z plastické hmoty, vydrží ti píšťalka na věky.

Pomlázka

Na pomlázku jsou nejlepší vrbové jako tužka tenké proutky, stejnoměrně se zužující a dlouhé asi metr. Aby šla dobře uplést, mělo by být všech osm proutků stejně silných a bez suků. Srovnaj si je podle tenčích konců, přečnivajcí silné konce seřizni podle nejkratšího na stejnou délku a v délce asi deset centimetrů je ovíň podélně rozpúlenou větvičkou, kte-

by v řadě byly. A pak už je pletení mechanická, stále se opakující práce. Proutek, který je docela vlevo, přemístiš spodem doprostřed mezi dva a dva pruty pravé čtveřice, protáhni ho a vrchem vraf k proutkům nalevo, ale ne na jeho původní místo, nýbrž na druhý okraj — ten, který je blíž

rá bude tvořit držátko (1. obrázek). Svazek otloč volnými konci dolů a do každé ruky uchop čtyři pruty. Ideální by bylo, kdyby mohly být v řadě jeden vedle druhého, což ovšem teď, když jsou ve svazku, nejde. Během pletení se seřadí, ale teď si je zatím musíš v duchu očíslovat, jako

k prostředku pomlázky. Toléž nyní udělej s úplně pravým proutkem, jenže zrcadlově obráceně. Provílejni ho zespodu mezi dvěma a dvěma levými proutky a vrchem veď na levý okraj pravých proutků. Pak zase zleva, znovu zprava a tak dále, dokud není pomlázka upletená. Vypadá to složitě, ale když si prohledneš obrázky a zkusíš to, zjistíš, že tak velká záhada do přece jenom není. Všechny proutky stále stejnoměrně utahuj, aby byla pomlázka rovná, a hlavně žádný nepouštěj, ať se ti nerozplete. Až dojdeš k tenkým koncům, svazek je připraveným provázekem. Přes něj uvaž pentle a můžeš vyrazit na koledu.

Ve vysokých horách měla svoje hnízdo Giči-O-kok-o-hů. Podobala se sově, aby byla větší než všechno živé a její hlas zněl jako padání řeky ze skalního útesu. Byla tak veliká, že si začala myslet, nejen že je nejmocnější na světě, ale dokonce, že ona stvořila svět, a stala se velmi nadutou. To se nelíbilo Velkému Manitouvi. Zavolał k sobě sojku a spolu se domluvili, jak dát sově poučení.

Sojka odletěla na temeno hory, kde Giči hrměla ze svého hrdla. Sojka ušedla blízko jejího ucha a začala popichovat „Pchá, Giči-O-kok-o-hů, ty neumíš udělat ani pořádný rámus! Jdi si posechnout. Niagará už přejde tě chut dál štěbetat. Giči vůbec rozšoblo, když sojka nazvala její hromový, nadherný hlas štěbetáním a rekla: „Niagara! Niagara! Nechej si své řeči o Niagarě. Když budu chtít, půjdu a umlám Niagaru svým hlasem.“ I letěla k Niagarě. Sojka se vesele smála a letěla za ní, aby viděla tu legraci.

Když byly stvořeny Niagaraské vodopády, řekl jim Velký Manitou: „Plyňte navěky!“ Jeho poslední slovo vodopád strhl s sebou jak se vlny do hlubin a od té doby nikdy nepřestal hřmít: „Navěky! Navěky! Navěky!“

JAK PŘIŠLA NA SVĚT, NEJMENŠÍ SOVA

E.T. SETON

Ptáci přiletěli k největšímu spádu Niagaraské vodopádky. Giči-O-kok-o-hů začala řvat, aby jehná hluk přehlušila, ale nyslyšela ani sama sebe.

„Wa-wa-wa!“ křičela Giči s vypětím všech sil, aby jí prudce tlouklo.

„Navěky! Navěky! Navěky!“, hřmítala řekou, když lehce, bez ustání.

„Wa-wa-wa-wa!“ křičela Giči, ale to jí nepomohlo. Zůstal zánikal. Jak sama sebe přestala, přestala i ona. Zůstala malou a ještě menší. Když se začala chvěti, byla se podivná věc. Začala se stávat malou, až byla o mnoho větší než vrabec. Její hlas byl sojky se podobal hučení velkého vodopádu, stálo se křikající vodou. Zněl: „Tink-tank-tink. Tink-tank-tink.“

Proto Indiáni dali této nejmenší sově jméno „Pták kapající vody“. Ač to byl káys nejmenší tvor, stala se z něj nejmenší sova na světě.